

door Norbert HOSTYN

In "La Flandre Libérale" verscheen een giftige kritiek op de tentoonstelling in de Gentse Galerij "'t Moleken", die overgenomen werd door "L'Echo d'Ostende" (5 januari 1929) :

Nettement, on a essayé de nous la faire et de nous épater par toute une mise en scène qui, disons-le tout de suite, a fait à l'artiste plus de tort que de bien; il y eut surtout, le jour de l'inauguration, le discours dithyrambique d'un soi-disant critique bruxellois qui amusa beaucoup par ses appréciations en flagrante contradiction avec le oeuvres dont il s'agissait; ceux qui l'ont entendu n'oublieront pas de si tôt cet oeil de veuve de pêcheur qui l'obséda pendant des jours, et qui est une preuve du génie de l'artiste ! Un tel panégyriste vous tue un homme plus sûrement qu'un ennemi mortel. Or. M. Jan De Clerck ne mérite pas un éreintement à rebours comme celui-là, mais, si son verre n'est pas grand, que ne se contente-t-il de boire néanmoins dans son verre ! Faire de lui le troisième Ostendais, après Ensor et Permeke, quelle farce ! Il n'atteint même pas à la cheville de ceux-là, sa place est l'ombre de ces grands noms, et c'est tant pis pour lui s'il a la prétention de partager la leur au soleil.

Je crois plutôt M. Jan De Clerck victime d'entraîneurs inconsiderés qui lui montent la tête, agitent à ses yeux des lauriers d'autrui, pour l'empêcher de dormir et le piquer au jeu jeu dangereux où il risque de perdre le peu de personnalité qui est sienne; elle s'éparpille ici en de multiples impressions accrochées au petit bonheur où à travers une voile, se distinguent d'assez subtils émiettement de palette; certaines notations délicates et quelques pastels sont d'un art discret et rêveur qui ne manque pas de charme; mais brusquement, à pieds joints, M. Jan De Clerck a sauté dans la synthèse; c'est du moins ce que prétendit son impitoyable impressario bruxellois; mais, de synthèse, nous n'avons ici que la caricature et ces types de pêcheurs silhouettés sur un décor de voiles ou de village, ne constituent que de malencontreuses imageries, sèches, maigres, minces, dépourvues d'esprit autant que de naïvité; elles tiennent cependant par leur contexture colorée, et s'il voulait réduire à des proportions plus modestes ses compositions, M. De Clerck pourrait peut-être faire oeuvre utile dans l'illustration; le procédé vide de sens est fatal aussi aux marines, genre cependant où le peintre sait se montrer évocateur quand il reste humble, quand il ne s'imagine pas, comme on tente de le lui faire accroire, qu'il n'y a qu'un Jan De Clerck au monde; alors au moins y en a-t-il un, parmi beaucoup d'autres. Tandis que maintenant...

Dat viel niet in goede aarde bij Jean LAENEN die Jan DE CLERCK een brief schreef waarin hij zijn grote verontwaardiging over het gebeurde uitdrukte (papieren J. DE CLERCK, verz. MAES).

1929

Op 26 juli hield Parijzenaar Franz JOURDAIN, Voorzitter van de Vereniging voor Auteursrechten voor Kunstenaars een voordracht in DE CLERCK's atelier. Het thema was : de auteursrechten voor een kunstenaar. Via een aankondiging in de locale pers nodigde

Jan DE CLERCK alle leden van de "Cercle International des Beaux-Arts" en van het "International Institute" uit.

In september verscheen een lang artikel over Jan DE CLERCK in "Clarté" een belangrijk tijdschrift over Schone en Toegepaste Kunsten uit Brussel. Het artikel was van de hand van Jean LAENEN.

In oktober had Jan DE CLERCK dan zijn tentoonstelling in de galerij "Etoile" te Brussel.

Hendrik BAELS en Edouard MOREAUX, Burgemeester van Oostende, waren erevoorzitters van het inrichtend comité, terwijl vice-voorzitter Jean LAENEN de praktische kant verzorgde. Op de uitnodigingen stond te lezen dat DE CLERCK "folklore" en "atmosferische effecten" toonde.

1930

In 1930, bijna 50 jaar oud, huwde Jan DE CLERCK met Marie DE SMET, de bemiddelde dochter van een immobiliënondernemer. Na de dood van haar vader was ze alleen komen te staan. Tot dan leefde Jan DE CLERCK omzeggens alleen van zijn verkoop, want onderricht gaf hij niet. Met die ene bron van inkomsten en allicht wat bijverdiensten links en rechts, had hij het dus niet zo breed. En, bescheiden als hij was, was DE CLERCK er de man niet naar om promotie van zijn werk na te lopen. Het huwelijk met Marie DE SMET gaf hem in elk geval wat meer materiële armslag; heel in het begin althans, want de crisis, de oorlog en de overstroming tenslotte zouden de DE CLERCK's erg verarmen.

Na zijn huwelijk verliet Jan DE CLERCK eindelijk het ouderlijke huis, Edith Cavellstraat 4. Hij kwam wonen in de villa van zijn echtgenote, Brusselstraat 15. De Brusselstraat had toen nog niets van haar rustig, residentiëel karakter verloren. Het pand werd in de zestiger jaren gesloopt en vervangen door een hotel ("Serge").

In de tuin van het huis werd een atelier met exporuimte gebouwd ten behoeve van de meester.

Meteen brak een rustige periode aan in het leven van Jan DE CLERCK. Hij bleef zeer productief, schilderde vooral kleine werkjes : marines, landschapjes... waarbij hij bleef experimenteren met zijn "aquapastel-techniek". Hij deed echter niet langer mee aan het locale tentoonstellingsleven, dat toen vooral in handen was van de Galerij "Studio" in de Adolf Buylstraat, een lobby rond de figuur van ENSOR. Het moet ook gezegd dat DE CLERCK's echtente sterk afkerig stond tegenover de idee dat haar man nog verder buitenshuis exposeerde.

Als dusdanig had zij ergens een nefaste invloed op Jan's verdere artistieke evolutie. Maar zelf kon DE CLERCK moeilijk van zijn werken scheiden.

Andere meesters die toen te Oostende werkzaam waren, heetten : René BUYS, A. COURMES, Jef DE BROCK, Auguste DISTAVE, Eugène-Achille GERBOSCH, Félix LABISSE, E. LAUREYNS, E. OLLIVIER, Antoine SCHYRGENS, Edmund TEMPLER, Jules COLLEN-TURNER, Gustaaf VANHESTE, Pierre VERBEKE, Emile WILKIN en uiteraard de oudere James ENSOR.

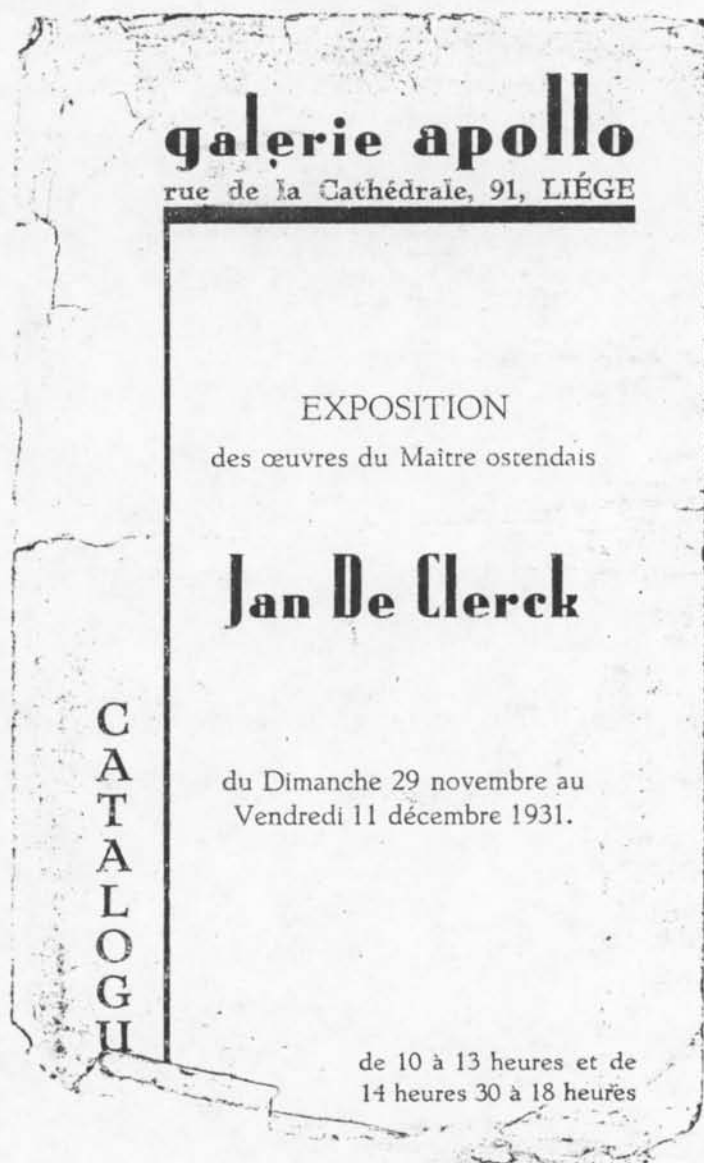
Omstreeks 1930 verscheen het boek "Ostende et le Littoral Belge", samengesteld door H. VANDEPUT. Daarin wijdde Henry DE BORMES

een korte bijdrage aan Jan DE CLERCK. Tal van foto's naar schilderijen en tekeningen van DE CLERCK versierden het 306 bladzijden dikke boekwerk. Toch wel een mooie promotie voor hem.

1931-1932

Dit waren eerder stille jaren in het leven van Jan DE CLERCK : veel werken, maar weinig tentoonstellen, weinig naar buiten treden.

Vermelden we toch een tentoonstelling in de Galerij "Apollo" te Liège in november-december 1931.

Jan DE CLERCK toonde er 45 schilderijen, waaronder "De Verleider", "Soir Antique", "Hoekje te Pontaven", "Voor de storm; Bretagne" en "Ebbe te Quiberon".

In juli 1932 hield hij een tentoonstelling in zijn atelier, Brusselstraat 15 (1).

(vervolgt)

(1) De Duinengalm, 29 juli 1932.